

НОУ-ХАУ ЦЕНТЪР
ЗА АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ
ЗА ДЕЦА. НБУ

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

АНАЛИЗ НА ОБРАТНАТА ВРЪЗКА ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕТОДОЛОГИИТЕ, РАЗРАБОТЕНИ ПО ПРОЕКТА:

(1) Методология за обучение на специалисти за подпомагане на младежите, напускащи държавната грижа в процеса на създаване на личен проект за живота /ЛПЖ/ и неговото изпълнение на практика 2) Методология за обучение на специалисти за прилагане на методи за справяне с враждебна или рискована среда за младежите, напускащи държавната грижа

Анализът е базиран на проучване на обратната връзка от проведените обучения на професионалисти, работещи за и с деца в областта на закрилата на детето и осигуряващи държавна грижа за деца, лишени от родителски грижи и деца мигранти; рефлексивните работни срещи в гр. Баня и гр. София и докладите на местните обучители, супервизори и други. Той включва мненията на местни координатори, супервизори, обучители и представители на подкрепящата мрежа от София, Пловдив и Стара Загора.

I. Работещи страни на модела:

- Основен принос на методиките е, че тяхното прилагане в работата помогна на младежите да започнат по-самостоятелно и ясно да очертават желания от тях път на развитие и да повярват, че могат да постигнат своите цели.

- Изграждането на подкрепяща мрежа е изключително важно, а иновация на проекта е възможността детето само да сформира тази мрежа от неформални и формални членове.

- Прилагането на методиките „осветлява“ и намалява множество липси на системно ниво, свързани именно с тази група – младежи без увреждания, напускащи услуги. Работата по методиките дава възможност за активна комуникация и съвместни действия в посока усъвършенстване и развитие на услугите, насочени към младежите, напускащи резидентната грижа и непридружените деца и лица.

- Подходът чрез изследване на мечтите дава възможност да се активизира потенциалът на младежа, както и да се установи една по-различна връзка между него и грижещите се за него специалисти. С други думи, младежът се научава да организира хората около себе си в името на изпълнението на своя личностно значима цел. Този подход се съчетава с модела за детско участие на проф. Лаура Лънди, залегнал в основата на методологиите по проекта.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

НОУ-ХАУ ЦЕНТЪР
ЗА АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ
ЗА ДЕЦА. НБУ

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

- Всички местни екипи споделят изключително важната и ключова роля на подкрепящата мрежа за успешността на работата с младежите, особено с по-големите младежи, които благодарение на този проект са успели да си намерят работа.

- Работата по методиките дава възможност за директна връзка на младежите дори с хора/експерти, които по принцип не работят директно с тях, като те стават част от подкрепяща мрежа.

- Приоритетите за първата възрастова група са образование и социализация сред връстниците, особено в училищна среда. Тези младежи имат нужда от повече експериментиране в целеполагането – те по-често променят мечтите за професия и целите си. Личните наставници са работили повече по отношение идентичността на младежите, изграждане на един положителен и отговарящ на реалността аз-образ, както и по преодоляване на травматични събития от миналото.

- Намирането на работа обикновено е приоритет при личните планове на по-големите младежи, тъй като това отразява потребността от финансова сигурност. Също така приоритетите за тази възрастова група са свързани с по-базисни екзистенциални потребности – намиране на жилище, намиране на работа. При тях се наблюдава по-малко експериментиране с целеполагането. С тях личните наставници работят предимно по конкретизиране на реалистични цели и тяхното изпълнение. За тази група е от изключителна важност работата с подкрепящата мрежа, която включва множество други служби и институции – бюро по труда, община, други организации, които предлагат възможности за временно настаняване и трудова заетост.

- Свободата, която методиките предоставят по отношение разработване на помощни материали за младежите от местните екипи, както и зачитането на авторското им право, беше оценена като изключително добра практика от участниците.

- Представителите на общините, включени като част от подкрепящата мрежа, изказаха удовлетворението си от този проект и подчертаха неговата значимост, тъй като в практиката с напускащите услуги младежи има множество липси и този проект дава един добър модел за стимулиране на активността на младежите, методика за системна работа с тях и импулс за стартиране и координиране на координационни механизми за институционална подкрепа на младежите в този ключов за живота им преход. Основен свой принос като част от подкрепящата мрежа те виждат от една страна като улесняване достъпа до жилище и работа, а от друга в срещи с младежите, за да им дадат увереност, че ще бъдат подкрепени.

- Центровете за кариерно ориентиране към МОН предложиха възможности за директна работа с младежите по отношение ориентиране в собствените възможности и как те пасват на отделни професии. Методиките, разработени по настоящия проект, интегрираха и работа с разработения от екип на МОН сайт за кариерно ориентиране, който консултантите от тези центрове използваша.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

НОУ-ХАУ ЦЕНТЪР
ЗА АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ
ЗА ДЕЦА. НБУ

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

- Благодарение на приложението на методиките и работата с личните наставници и подкрепящата мрежа част от младежите са устроени на работа и са подписали трудови договори.

- Изграденото през работата по методиките доверие между младежа и личния наставник са важен, мотивиращ фактор младежите да работят по личните си планове и да се ангажират с развитието си и проекта си за бъдеще.

Фактори за успеха на методиките в практиката, според обратната връзка на специалистите:

- Много добрата координация между различните услуги, през които преминава младежът.

- Изготвянето на план от първо лице с малки стъпки за изпълнение.

- Оценката на ситуацията на младежа, взимането на конкретни и адекватни решения с негово участие и изпълнението на взетите решения от всички страни.

- Следването на темпото на детето.

- Устойчивата, дългосрочна работа на младежа с един и същ личен наставник – човекът, на когото той има доверие. Пример е случаят с Б., на която се налага да бъде преместена от един комплекс в друг, поради структурни промени. Б. желае да запази личния наставник от предходната услуга и така успешно продължава работата си по плана на своя живот.

- Внимателно наблюдение на поведението на младежа в конкретни дейности.

- Оценка на конкретни възможности и липси.

- Откриване на истинския интерес на детето.

- Вдъхване на вяра и смисъл у детето.

- Поддържане на очакването за активност от страна на младежа, дори когато става дума за дете със специални образователни потребности или психични и ментални проблеми. Например, макар и оценен като младеж със СОП, Г. знае че трябва да започне да се грижи самостоятелно за живота си след като излезе от услугата. За целта той успешно преминава през няколко квалификационни курса и активно си търси работа в града. В този процес личният му наставник активно подпомага Г. с напътствия как да се представя и преговаря с работодателите, така че да запази дълготрайни отношения с тях.

- Ролята на директора на услугата е също важна – като основна фигура, която налага граници и правила, но и съдейства тогава, когато трудността е извън силите на младежа – например при осигуряване на преходно жилище.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

- Практиката за включване на младежа във всяка стъпка на планирането и изпълнението на собствения му план.

- Специалистите от услугите смятат, че двете методики работят в полза също и на професионалистите, като допринасят за тяхната сигурност и компетентност в работата. Те са също и условие да се създаде по-добра кохезия в екипа.

- Според личните наставници методиките са работещи, защото залагат на индивидуалния подход към децата, на уникалността на всяко дете, на доверителната връзка. Методиките помагат професионалистите наистина да разберат детето и наистина да слушат какво то иска. Освен това методиките предоставят на специалистите необходимите знания, информация и инструменти за работа с младежите.

- Част от обучението на специалистите по методиките беше фокусирано върху усвояването на методи и техники за интерактивна работа в група - техники за опознаване и себепредставяне, „разчупване на леда“, активно слушане, работа с груповите динамики, отчитане на различията (възрастови, личностни, др.). Тази част от обучението участниците виждат като много полезна и подходяща за приложение в работата си с младежите и в обучението на специалистите.

II. Предизвикателства пред реализиране на модела

- По-възможно е да се намери работа и работодателят да се съгласи да назначи младеж на възраст по-близка до пълнолетие, отколкото да назначи като служител или стажант малолетен младеж, поради особеностите на законодателството. Основна причина за отказ от страна на работодателите е множеството изискуема документация и многобройните проверки, свързани с назначаване на непълнолетни на трудов договор.

- Родителите и близките на младежите често връщат напредъка им по целите на методиките, като например ги въвличат в собствените си проблеми и конфликти, обезценяват целите на младежите, не подкрепят желанията им да учат и да получат различна професия от тази на родителите, необходима за развитие на семейния „бизнес“ и пр.).

- Личните наставници бяха затруднени при работата с непридружените младежи. Работата с някои от тях беше кратка, тъй като те не се застояват на територията на България. Освен това с тях се работи с преводач. Единствените споделени планове на този тип младежи са да стигнат до страна от Западна Европа при роднини, където да започнат работа, за да изпращат пари на роднините в Афганистан или Пакистан. Повечето младежи са от Афганистан, от бедни селски райони. Младежите най-често нямат образование и биха искали да учат в Западна Европа. Не владеят друг освен родния език, диалект на арабския език. Всичките интервюирани са мъже.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

НОУ-ХАУ ЦЕНТЪР
ЗА АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ
ЗА ДЕЦА. НБУ

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

- Местните екипи оценяват като основно предизвикателство нежеланието на някои от младежите да завършат средно образование или очакването им да получат нещо конкретно като работа и жилище от участието си в проекта.

- Особена трудност за въвличане в работа са имали личните наставници на младежи с противообществени прояви и агресивно поведение. Те са споделили, че имат нужда от развиване на допълнителни умения за работа с такъв тип юноши.

- В работата със специалистите в някои от услугите възникнаха съпротиви срещу реализирането на методиките, които бяха разглеждани като допълнителна работа към ежедневните им задължения с децата, която трябва да бъде заплатена допълнително, а не като начин за структуриране и осмисляне на тази ежедневна работа с тях. Бяха предизвикани също и обичайните подходи в работата на някои специалисти, които срещаха трудности в приемането на новата парадигма, че младежът сам управлява живота си, формулира мечтите си и планира със своите темпове и възможности, като в рамките на този процес наставниците не следва да забравят, че всеки младеж е уникален и специален. Работата по мотивацията на тези специалисти и разбирането на смисъла на този подход стана част от усилията по прилагане на методиките в практиката. В тази посока особено полезно се оказва запознаването им и прилагането на модела на проф. Лаура Лънди за детското участие като част от методиката, която се оказва ключова за успешното създаване на личния план на живота през подхода на личноцентрирано планиране.

III. Препоръки за следващи развития

- Разработените методологии да бъдат въведени с нормативен акт в практиката на всички услуги.
- Разработените в различните локации помощни материали за работа с младежите да бъдат допълнени и предоставени за бъдещо ползване като варианти на портфолио, личен проект, методи за работа с подкрепящата мрежа.
- Работата по подготовка за напускане на услугите е необходимо да се започне от 14 години, за да могат да се преодолеят в по-ранна възраст емоционални и поведенчески бариери в целеполагането.
- Към методология 2 е добре да се разработи и глава, която да отразява работа с рисковете в училищна среда, особено за по-малката възрастова група (14-16 години), тъй като това е основната среда за социализация на младежите.
- Необходима е специализирана работа и с родителите на младежите, за да подкрепят целите на работата с тях.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

Address: 1142, Sofia; Han Krum 38A Str.

Phone: +359 2 403 20 30

E-mail: info@knowhowcentre.org

Web: www.knowhowcentre.nbu.bg

- Необходимо е системно и дълготрайно инвестиране на ресурси (експертни, методически, финансови) за изграждане на официално действаща подкрепяща мрежа, която да „поема“ младежите при изпълнение на ясно заложените от тях цели за преминаване на прехода от живот в услуга към самостоятелен живот на възрастен.

- Необходимо е да има отделни специалисти в услугите, които да поемат работата по планиране на бъдещето и подготовката на младежите за напускане на услугите. Тези специалисти да координират включването на други професионалисти и хора от кръга на младежа в една устойчива подкрепяща мрежа.

- Участниците споделиха, че на основата на тези методики е важно да се разработи подобен проект и да има методическа подкрепа за младежите с увреждания, на които предстои да напуснат една услуга и да влязат в друга – за възрастни.

- Да се създадат като продължение на проекта ресурсни групи за мултиплициране на подхода, разработен и апробиран по време на този проект.

- За да е успешна работата с младежите от услугите, е необходимо от по-ранна възраст да се работи за мотивация за трудова култура.

- Особено важно за задържането на младежите на работа е те да имат ментор, който да проследява усвояването на необходимите умения за работа в първите месеци от постъпването на работа.

- Опитът от успешното приложение на методиките е необходимо да се анализира и натрупваните добри практики и познания за методите и тяхното адекватно приложение да бъдат своевременно включени в академично преподаване на бъдещи специалисти в областта.

- Необходимо е добре да се планира изборът на специалисти за лични наставници на младежите – идеята е, че те имат различно образование, опит, умения, което изисква също по-сериозна подкрепа и продължителна супервизия.

- Препоръчително е създаването на група във Facebook, която да бъде място за споделяне на опит, идеи, трудни казуси, допълнителна литература и форум за обсъждане между самите специалисти и обучители. Това би имало принос към стимулиране развитието на професионална общност, занимаваща се със задачата напускащите услуги младежи да получават качествена и навременна подкрепа.

The project " FID: To fulfil the impossible dreams " is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

"The content of this product represents the views of the author only and is his/her sole responsibility.

The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

